

Tájékoztató a Pro Bibliotheca Antiqua Baksayana alapítvány 2016. évi munkájáról és 2017. évi terveiről

A több mint három évszázados múltú kunszentmiklósi református gimnáziummal egyidős az iskola könyvtára. Egy országos felmérés adatai szerint az 1980-as évek végén régi, muzeális állományát tekintve a legnagyobb, legjelentősebb, értékekben leggazdagabb középiskolai könyvtárai közé tartozott. A felmérés megállapította, hogy a jelentős művelődés- és neveléstörténeti, könyvészeti értékekkel rendelkező régi, muzeális gyűjteményt egészében fertőtleníteni, majd a régi könyvek legalább harmadát újra köttetni, illetve mintegy tíz százalékát restauráltatni kellene.

Mivel a mindenkori fenntartónak az állomány védelmére soha nem volt elég pénze, illetve az alkalmi és esetleges központi céltámogatások, meg a szűkös pályázati lehetőségek a szükséges költségek töredékére voltak elegendők, dr. Naszvadi György öregdiák és néhány társa kezdeményezésére 1991-ben 19 alapító 1.335.000 Ft induló tőkével létrehozta a Pro Bibliotheca Antiqua Baksayana alapítványt.

Az Alapító okirat így fogalmazta meg a szervezet legfőbb célját: „Az Alapítvány célja a muzeális könyvtár működési feltételeinek megteremtése, illetve javítása, valamint ezen tevékenység pénzügyi, anyagi alapjainak biztosítása. Az Alapítvány célul tűzi ki a muzeális könyvtári állományfeltárás és állományvédelem elősegítését, valamint a technikai feltételek megteremtésének vagy fenntartásának támogatását.”

Alapítványunk 2016-ban betöltötte fennállásának 25. esztendejét. Az elmúlt negyedszázadban az alapítók és támogatók áldozatvállalása jóvoltából több mint 11.000.000 forintot költhettünk alapvető céljainra: mintegy 200 db könyv restaurálására, 800 db kötetésére, több ezer dokumentum fertőtlenítésére, a muzeális könyvtár polcrendszerére, preventív állományvédelmi berendezések, eszközök beszerzésére, a könyvtár értékeit bemutató öt kiadvány megjelenésének támogatására, továbbá a régi könyvek feltárására alkalmas informatikai háttér megteremtésére.

Az alapítvány kuratóriuma 2015. októberi ülésén döntött arról, hogy 2016-ban jubileumi emléküléssel és állományvédelmi szakmai konferenciával emlékezik meg fennállásunk 25 éves évfordulójáról. **Kiemelkedő** eseménye volt a tavalyi évnek az emlékülés és a konferencia szeptember 30-i megrendezése.

Az ünnepi eseményen köszöntöttük az alapítvány munkáját segítő támogatóinkat, a konkrét munkát végző önkéntes segítőköt, valamint együttműködő partnereinket. Rendezvényünkön részt vett és előadást tartott dr. Hoppál Péter, az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkára. A konferencián Budapestről, Szegedről, Kecskemétről, Pannonhalmáról, Csurgoról érkezett, országosan ismert állományvédelmi szakemberek és muzeális könyvtárosok tartottak előadást munkájukról és szakmai eredményeikről. A konferencián tartalmas, az eredmények mellett a hiányosságokra is rámutató párbeszéd alakult ki a gyűjteményekért felelősséget vállaló könyvtárosok és az állományvédelem szakmai kompetenciáját

birtokló restaurátorok között. Az előadókon kívül a közönség soraiban is többen jelen voltak mindkét szakterület képviselői közül. A két rendezvény közötti szünetben a résztvevők megtekintették a muzeális könyvtárat, valamint az annak legértékesebb dokumentumait, illetve a jubiláló alapítvány munkásságát bemutató kiállítást.

A rendezvény költségeire pályáztunk az NKA-nál, pályázatunk pozitív elbírálásban részesült, de a megítélt 500.000 Ft-ról a szerződést csak ez év februárjában kaptuk kézhez. Az összeg átutalását követően május 31-én elküldtük az elszámolás számszaki részét és a szöveges beszámolót, s most várjuk a visszaigazolást. A rendezvény összes költsége - büfé-étkeztetéssel és egyéb kiadásokkal - 542.244 Ft volt, az összesből a pályázat keretében elszámolt költség 464.173 Ft.

A nyomtatott és elektronikus médiumok is hírt adtak rendezvényünkről, a könyvtári szaksajtóban pedig bővebb ismertetések jelentek, ill. jelennek meg az emlékülésről és a konferenciáról. A konferencia programját rögzítette Kiss Attiláné videós vállalkozó, a felvétel megtalálható a gimnázium honlapján és a készülő Kunszentmiklósi Öregdiák Portálon (1679.hu)

Az alapítvány vagyona 2015-ben az év végén két és fél millió Ft volt, 2016-ban négy és fél millió Ft. 2016-ban a bevételeink jelentősen meghaladták a 2015. évit, míg a 2015-ös kiadások messze meghaladták a múlt évi kiadásokat. Ennek az volt az oka, hogy 2016-ban a cél szerinti támogatási összegeket - így pl. az OTP 1.5 millió forintos támogatását - az év második felében kaptuk meg, miközben a támogatott könyvtár muzeális gyűjteményének állományvédelmi feladatai (kötetések, restauráltatások, dokumentumok fertőtlenítése, tisztítása, konzerválása stb.) hónapokra kiterjedően munkaigényesek. Az év első felében források híján nem vállalhattunk jelentősebb kiadásokat, a tavaly őszelel megrendelt munkákat (65 db könyv restauráló kötetése és 4 db dokumentum restauráltatása) viszont csak 2017. január-februárra tudták teljesíteni a partner szakemberek.

A folyó, 2017-es évet 2.366.000-os forgótőkével indítottuk, és a cél szerinti feladataink finanszírozására már az első negyedévben kifizettünk 1.014.000 Ft-ot. (Restauráló kötetésre: 554.000 Ft, restaurálásra 460.000 Ft). Ez az összeg értelemszerűen már csak a 2017-es közhasznúsági beszámolónk részét képezi majd - 2018-ban.

Első negyedévi bevételeink összege 861.000 Ft. Beérkezett az NKA-tól pályázati támogatás címén 500.000 Ft a tavalyi konferencia finanszírozására, 193.000 Ft a szerzői jogdíjaik följánlásaként a Vargha családtól, a Méry Ratio Kiadó közvetítésével, ill. 168.000 Ft a kiadott könyvek átengedett támogatása címén.

Mérleg szerinti eredményünk 2016-ban 1.888.000 Ft volt, így a 2017-es cél szerinti kiadásainkat kb. 1.8 millió Ft-ra tervezhetjük, vagyis az év hátralévő részében további mintegy 850.000 Ft-ot költhetünk feladatainkra. (A Civil törvény szerint a közhasznúsági státus megtartásához a mindenkori tárgyév és az előző év együttes mérlege nem lehet negatív!)

Az alapítvány az Alapító okiratban foglaltak szerint: „...közreműködik az iskola régi könyvtárának, muzeális értékeinek állagvédelmében anyagi támogatás nyújtása, illetve a muzeális minősítésű könyvek restaurálásának finanszírozása útján, tisztségviselői révén folyamatos munkakapcsolatban áll a Kunszentmiklósi Baksay Sándor Református Gimnázium és Általános Iskola fenntartójával és (szakmai) vezetésével, szükség szerint részt vesz a muzeális állomány javára elvégzendő munkálatok (restaurálás, köttetés stb.) felmérésében, előkészítésében, szükség szerint segítséget nyújt a célzott munkálatok elvégzésére alkalmas szervezetek felkutatásában, a munkálatokat előkészítő megállapodások megkötésében, ...közreműködik a munkálatok elvégzéséhez szükséges éves kiadásokra és az alapítványi költség hányadokra vonatkozó tervek elkészítésében.”

Idén az eddigiekben csak köttettünk és restauráltattunk, a továbbiakban a fertőtlenítésre és tisztításra, valamint a tárolási körülmények javítására kell koncentrálnunk! Az iskolai könyvtár ez évi új épületbe költözése után itt visszamaradó régi, muzeális gyűjtemény fertőzött állományrészeinek fertőtlenítése, a lelkészi hivatalból átkerülő muzeális és régi dokumentumok tisztítása, és a polcrendszer bővítése lesznek az elvégzendő feladatok. A kuratórium a fentiek értelmében - anyagi keretei határáig - lehetőleg ez év június 30-ig megállapodást köt a fenntartó és az iskola vezetésével a feladatok számbavételéről, sorrendjéről, ütemezéséről, illetve a végrehajtás konkrét részleteiről és a végrehajtás technikai lebonyolításáról.

Ugyanakkor - mivel az idén rendelkezésre álló összeg nem lesz elég a legfontosabb feladatok elvégzésére sem, a kuratórium intenzív kampányba kezd további támogatások megszerzése céljából. Előzetes becslések szerint mintegy másfél-kétmilliós támogatás kell még ahhoz, hogy 2018 végére rendezetté váljon az 1900-as könyvkiadási évhatárig kibővített régi muzeális könyvtár. E feladatok teljesítéséhez kérjük egykori alapítóink további erkölcsi és anyagi támogatását.

Kunszentmiklós, 2017. május 31.

Dr. Baski Imre sk.
a kuratórium elnöke